

фашистів прийшли більшовики. Розпочалися арешти та розстріли повстанців, тому більшість вояків пішли в ліс. А членів юнацької групи УПА, кому виповнилося по 17 літ, весною 1944-го призвали у Червону Армію, в тому числі й мене. На фронті я не був, служив у запасному полку в кількох містах України, мав армійські нагороди. Минуло чотири роки, я вже закінчував військову службу. Одного дня викликали мене в штаб і, нічого не пояснюючи, зняли ременя та відправили на гауптвахту. Через кілька днів, відвезли у Львів і посадили в тюрму. Півроку я чекав суду. Мене звинуватили відразу по трьох пунктах 54 статті Кримінального кодексу зрада Батьківщини, груповий розбій, антирадянська пропаганда.

На очній ставці мій земляк, нині покійний Олександр Мартинюк, намагався "пришити" мені ще кілька вбивств радянських активістів 1944-47 років. Та це йому не вдалося, адже я фізично не міг таємно покидати свій полк, приїжджати додому, когось вислідити, вбити і знову непоміченим вернутися на військову службу. Пізніше ми, повстанці, запідозрили, що вищезгаданий Мартинюк в ті роки вів подвійну гру — був членом УПА і одночасно співробітництво НКВС. На суді прокурор оголосив що моїх злочинів достатньо для вищої міри покарання, але саме в той час розстріли в СРСР були скасовані. Я одержав 25 літ концтаборів. Працював на рудниках в Магадані, видобував рідкісні метали в Оймяконі та на березі Індигірки. Серед нас найбільше було українців і литовців. Разом з політичними відбували свої строки і кримінальники. Вони мали певні привілеї. На втікачів полювали якутські мисливці і здавали людей за півлітра горілки. Після смерті Сталіна всіх кримінальних елементів від нас відділили і послабили режим. В 1956 році мене звільнили і видали довідку про те, що я був незаконно засуджений.» На цьому інтерв'ю мого дідуся завершується, а усі інші його спогади про війну я вже дізналася під час багатьох бесід в колі усією нашою родиною. В такі хвилини мене переповнювало почуття гордості, розуміння важкої долі, яка спричинилася в житті багатьох захисників нашої країни, серед яких був і мій дід, народного подвигу в ім'я людяності і майбутнього рідної України. Моєму дідусеві випало побачити Україну вільною, і його роздуми з цього приводу, сповнені гордості і віри у яскраве майбутнє нашої вітчизни, вплинули на мою подальше професійне визнання що до майбутньої професії.

Гущина Маргарита Олександрівна
Науковий керівник – канд. істор. наук, проф. Міносян А.С.
Державний біотехнологічний університет

УКРАЇНА У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ

Початок. 23 серпня 1939 року, Німеччина і Радянський Союз уклали договір про ненапад, відомий як Пакт Молотова - Ріббентропа. У таємному додатку до угоди сторони домовилися про розподіл сфер впливу у Східній Європі. Цей договір став прологом до Другої світової війни, яка розпочалася через тиждень після його підписання.

Наслідки для України. Україна зазнала надзвичайних втрат внаслідок війни. Сукупні демографічні втрати українців і громадян України інших національностей упродовж воєнних років наразі оцінюються у понад 8 мільйонів осіб. Було зруйновано майже 700 українських міст і 28 тисяч сіл, вивезено 550 промислових підприємств, незліченну кількість історичних цінностей. Друга світова війна повністю змінила етнічне обличчя українського суспільства, зникли впливові національні меншини, німці, кримські татари.

Внесок України. Сотні тисяч українців боролися в лавах партизанів та повстанців. Надзвичайно вагомий внесок у перемогу над нацизмом українці зробили ставши однією з націй - переможниць та отримували звання Героя Радянського Союзу.

Для України Друга Світова війна — національна трагедія, під час якої українці, позбавлені власної державності, змушені були воювати за чужі інтереси і вбивати інших українців. За Україну воювали дві тоталітарні системи, що однаково не рахувалися з ціною людського життя.

Рух опору. Український народ чинив активний опір окупантам. Діяли як радянські партизани, так і Українська повстанська армія (УПА), що боролася за незалежність України. УПА, заснована в 1942 році, вела боротьбу проти як нацистських, так і радянських сил, відстоюючи ідею незалежної української держави. Це рух породив значні суперечки у післявоєнний час, оскільки радянська влада ставилася до УПА як до «ворогів народу».

Визволення України. Після Сталінградської битви радянська армія почала наступ на захід. Битва за визволення України тривала протягом 1943-1944 років. Одним із ключових моментів стало визволення Києва у листопаді 1943 року. Операція з визволення Києва мала важливе символічне і стратегічне значення, адже місто було однією з головних цілей німецької окупації. Поступово, протягом 1944 року, всі українські території були визволені від нацистської окупації.

Висновок. Друга світова війна стала для України одним із найтрагічніших періодів в її історії. Мільйони людей загинули, країна зазнала великих руйнувань і страждань. Проте український народ виявив неймовірну силу і стійкість у боротьбі за свою свободу та виживання. Цей період став важливим уроком для подальшого розвитку України як держави.

Задорожня Христина Ігорівна

Науковий керівник – доктор наук з соц. комунікацій, проф. Грабар Н.Г.

Державний біотехнологічний університет

ПРО ГАРБУЗ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ...

Гарбуз з'явився на території України здавна. Відомо, що українці не тільки вживали цей овоч в їжу, але й надавали йому символічного значення в традиціях та звичаях. В українських народних традиціях гарбуз посідає виняткове місце. Цей овоч згадують і в піснях, і приказках, і казках, і загадках. Наприклад, прислів'я: «Молодий та зелений, як гарбуз у спасівку» чи «Голова як гарбуз, а розуму – ані ложки», загадки: «Сивий кіт перевісився через пліт» або «Повна хата горобців, та нікуди вилетіти» тощо.

Насамперед гарбуз використовували в звичаях передвесільного циклу, а саме – під час сватання. Тут гарбуз є символом відмови. Тому дівчина виносила гарбуза, коли не хотіла одружуватися з парубком. Тоді для залицяльника отримати гарбуза було дуже ганебно. Тому часто хлопці відправляли когось на «вивідування», щоб дізнатися наперед, чи є в нього шанси на одруження. Так, не випадково в українській мові є такі фразеологізми, як-от: «дати гарбуза» та «годувати гарбузами», «покуштувати печеного гарбуза» (у значенні – відмовити в сватанні), «як виросте гарбуз на вербі» (ніколи не буде), «вхопити гарбуза» та «піти з гарбузом» (отримати відмову).

Крім цього, гарбуз символізував господаря дому, голову роду та достатку. В деяких регіонах України побутувала традиція, коли на Святвечір перед Різдом господар вносив гарбуза, до якого прив'язав колоски пшениці. Після цього уся родина качала гарбуза по підлозі (від столу до порогу), щоб в родині був достаток наступного року. Тоді гарбуза ставили під стіл на сіно та ставили на нього ноги. Крім того, першу ложку куті клали саме на нього. Такий гарбуз називали «дідухом».

Гарбуз використовували й під час забав на Андріївські вечорниці. В цей час хлопці робили збитки родинам, в яких були незаміжні дівчата. Зокрема, клали під вікнами гарбузи. Також гарбуз мав значення обрядової страви під час свят. Зокрема популярною була гарбузова каша, яку готували на молоці з галушками або пшоном.

Крім того, образ гарбуза українські письменники часто використовували для зображення традиційного сільського краєвиду або ж для відтворення того ж обряду сватання. Наприклад: у вірші Андрія Малишка: «Гарбуз піднімає лапаті дзвоники; Я стану у тінь, загубивши слово...»; в творах Панаса Мирного: «По невеличких тичинках вився горох, квасоля, а гарбузи, розпустивши широке листя, наче шнуром, кругом обводили невеличкі грядочки»; Остапа Вишні: «Стецько, діставши гарбуза від Уляни Шкуратової, пішов із